

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
106032-101007-PG

Bijlagen
1

Uw brief
8 maart 2013

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 9 april 2013
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie, de antwoorden op de vragen van het Kamerlid Van Dekken
(PvdA) over antibioticaresistentie (2013Z04622).

Hoogachtend,
de Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers

Antwoorden op kamervragen van het Kamerlid Van Dekken (PvdA) over
antibioticaresistentie.
(2013Z04622)

1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending van radio 1 over antibioticaresistentie?
1)

1

Ja

2

Hoe beoordeelt u de stelling dat er over 15 jaar geen werkende antibiotica meer is
"als er niet snel iets gebeurt"? Overweegt u nadere maatregelen? Zo ja, welke? Zo
nee, waarom niet?

2

Antibioticaresistentie is een dreiging voor de volksgezondheid. Het is zorgwekkend
dat steeds vaker moet worden uitgeweken naar gebruik van antibiotica die worden
gezien als 'laatste redmiddel' omdat gangbare antibiotica niet meer werkzaam
zijn. Er zijn momenteel nog voldoende middelen om patiënten te behandelen maar
dat moet in de toekomst ook zo blijven. Zowel binnen de humane
gezondheidszorg als binnen de veterinaire wereld zijn al veel maatregelen
genomen om de antibioticaresistentieproblematiek het hoofd te bieden.
De antibioticaresistentieproblematiek is één van de speerpunten van dit kabinet
en dit onderwerp is dan ook opgenomen in de brief die staatssecretaris Van Rijn
en ik u hebben gestuurd over onze agenda tijdens de huidige kabinetsperiode (TK
32620-78). Over de uitwerking van dit specifieke onderwerp binnen de huidige
kabinetsperiode zal ik u voor de zomer per brief informeren.

3

Hoe beoordeelt u de bewering dat er nauwelijks nieuwe antibiotica worden
ontwikkeld, omdat het ontwikkelen van nieuwe antibiotica financieel
onaantrekkelijk is? 2) Ziet u een rol voor uzelf bij het stimuleren van de
ontwikkeling van nieuwe antibiotica? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke concrete
acties heeft u ondernomen en/of in gang gezet om de ontwikkeling van nieuwe
antibiotica te stimuleren? Welke nationale maatregelen overweegt u op dit
moment en welk tijdspad hanteert u daarbij?

3

Het ontwikkelen van nieuwe antibiotica is primair een verantwoordelijkheid van de
farmaceutische industrie. Het is helaas waar dat de ontwikkeling van antibiotica
financieel minder aantrekkelijk is dan de ontwikkeling van medicijnen die veel
worden gebruikt. De bedoeling is om de ontwikkelde antibiotica zo lang mogelijk
op de plank te laten en daarna zo min mogelijk te gebruiken. Al die tijd worden de
ontwikkelkosten niet terug verdiend. Ik zie zeker een rol voor de Nederlandse
overheid bij de ontwikkeling van nieuwe middelen maar zoals ik al eerder heb
aangegeven kan één land dit niet alleen. De ontwikkeling van nieuwe middelen is
een internationale aangelegenheid. Nederland neemt actief deel aan het EU Joint
Programming Initiative on Antimicrobial Resistance. Nederland coördineert de
ontwikkeling van een Europese strategische onderzoeksagenda. Deze agenda
wordt in nauwe samenwerking met de WHO ontwikkeld, om ook de aansluiting bij

de mondiale agenda te zoeken. De agenda zal een belangrijke 'push' moeten geven aan onderzoek naar allerlei aspecten van antimicrobiële resistentie, inclusief ontwikkeling van nieuwe middelen.

Voor mijn verdere inzet voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe middelen verwijs ik u naar de brief die ik noemde in het antwoord op vraag 2 die ik voor de zomer zal sturen.

4

Herinnert u zich uw oproep om de antibioticaresistentie mondiaal aan te pakken?
3) Welke concrete acties heeft u sindsdien ondernomen en/of in gang gezet om onverantwoord antibioticagebruik nationaal en internationaal tegen te gaan?

4

Tijdens de opening van een internationale conferentie in Amsterdam over gepast medicijngebruik in oktober 2012 heb ik inderdaad aandacht gevraagd voor de wereldwijde problematiek van antibioticaresistentie. Nederland doet al heel veel op dit gebied, maar kan dit niet alleen. Daarom is wereldwijde actie nodig. Nederland initieert, ondersteunt en neemt deel aan diverse Europese en mondiale activiteiten om de problemen rondom antibioticaresistentie te signaleren, te analyseren en te agenderen.

Nederland heeft Memoranda of Understanding (MOU's) afgesloten met onder andere China en India waarin antibioticaresistentie is opgenomen. Ook heeft het RIVM Centrum Infectieziektebestrijding namens Nederland onlangs een MOU ondertekend met WHO Euro en de Europese federatie van wetenschappelijke verenigingen voor medische microbiologie (ESCMID). Met deze MOU wordt aansluiting gezocht tussen niet EU lidstaten en EU lidstaten (waarvoor via het ECDC al een systeem bestaat) om de resistentieproblematiek in kaart te brengen en met andere landen te vergelijken. De ervaring heeft geleerd dat inzicht hierin een grote motivatie is voor landen om hun antibioticabeleid kritisch onder de loep te nemen.

Tot slot heb ik onlangs tijdens een gesprek met eurocommissaris Borg het onderwerp antibioticaresistentie aan de orde gesteld en aangegeven dat Nederland dit onderwerp hoge prioriteit geeft.

Ook mijn internationale inzet zal ik verder uitwerken in de brief die ik u voor de zomer zal sturen.

5

Deelt u de mening dat het antibioticagebruik in de Nederlandse veeteelt, ondanks het feit dat het antibioticagebruik de laatste jaren gehalveerd is, nog steeds veel te hoog is? Deelt u voorts de mening dat de doelstelling van halvering in 2013 niet ambitieus genoeg was? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke ambities hanteert u nu? Op welke termijn krijgt de Kamer meer duidelijkheid over de wijze waarop u in overleg met uw collega's de nieuwe doelstellingen wilt implementeren?

6

Deelt u bovendien de mening dat het gebruik van antibiotica bij dieren in het belang van de volksgezondheid verder terug- gedrongen moet worden? Op welke wijze gaat u invulling geven aan de afspraak in het regeerakkoord dat het gebruik van antibiotica voor dieren, als het nodig is, aangescherpt wordt?

5 en 6

Ook na de halvering is het antibioticumgebruik in de veehouderij nog steeds te hoog. Daarom heeft het kabinet voor 2015 een reductiedoelstelling van 70% ten opzichte van 2009 vastgesteld voor de veehouderij als geheel (TK 29683-125). Zie voorts de brief die ter zake 5 april 2013 naar uw Kamer is gestuurd.

- 1) Radio 1 5 maart 2013 NOS 7.53 uur
- 2) Het einde van de antibiotica, hoe bacteriën het winnen van een wondermiddel, Rinke van den Brink. De Geus 2013
- 3) "Schippers wil mondiale aanpak antibioticaresistentie" persbericht rijksoverheid 3 oktober 2012